

ספק בדין תשלום צורות: **כְּעִי רָבָא**, כיצד משלמים את החצי נזק
 עבור נזקי צורות, האם מגופו של בעל החיים המזיק משלם
 הבעלים, כדון שור תם, ואם אין בגופו של המזיק כדי תשלום חצי הנזק
 פטורים הבעלים משאר התשלום, או מעליה משלם – או שחייב
 הבעלים לשלם מביתו את החצי נזק כדון שאר המזיקים, אף אם אין
 בהבמה עצמה שוה כל כך.
 צדדי הספק: **מגופו משלם**, ולא אשכחן בשום מקום תשלום חצי נזק
 דמשלם מעליה, שהרי שור תם שמשלם חצי נזק, אינו משלם אלא
 מגופו, או דלמא מעליה משלם, ולא אשכחן באורחיה דמשלם
 מגופיה – שהרי לא מצינו תשלום מגוף בהבמה על נזק שמזיקה
 בהבמה דכרכה, שהלא נגיחה משונה היא, ואין ללמוד מכך לנזקי
 צורות.
 הגמרא מנסה לפשוט ספק זה מדברי הברייתא: **תא שמי, הירוס – אם**
שבר התרנגול כלי על ידי רקידתו, אינו מועד לכך ואינו משלם נזק
שלם, ויש אומרים הרי זה מועד.
 מבררת הגמרא: הירוס סלקא דעתך – וכי תעלה על דעתך שאם רקד
 התרנגול על כלי ושברו לא ישלמו נזק שלם, הלא כך דרכו של
 התרנגול לעשות ואין זה שינוי ונזקי רגל ממש הוא. **אלא לאו** בהכרח
 צריכים אנו לומר שכונת הברייתא היא להירוס והתני – שרקד
 התרנגול על צורות, וניתנו הצורות על כלים ושברום. וקמא
 קמפלגני – ובדין זה נחלקו התנאים בברייתא, דכאן דאמר אינו מועד
 קמפלגני שעל נזקי צורות **מגופו משלם**, ונמצא שדינו כשור תם לכל
 דבר, הן לגבי תשלום חצי נזק והן לגבי שמשלם מגופו בלבד. וזמאן
 דאמר הרי זה מועד קמפלגני מעליה משלם, ולענין זה דינו כשור
 המועד שמשלם הבעלים מביתו, אך מודה הוא שאינו משלם אלא חצי
 נזק בלבד. ואם כן יש לפשוט שספיקו של רבא מחלוקת תנאים היא.
 דוחה הגמרא, לא, בפלוגתא דסומכוס ורבנן קמפלגני – נחלקו
 התנאים במחלוקת סומכוס ורבנן האם על נזקי צורות משלמים נזק
 שלם או חצי נזק, מאן דאמר 'הירוס אינו מועד' סובר כדעת חכמים
 שמשלם חצי נזק כשור תם, ומאן דאמר 'הרי זה מועד' סובר כדעת
 סומכוס שדינו כשור המועד ומשלם נזק שלם.
 הגמרא מנסה לפשוט את ספיקו של רבא מדברי המשנה להלן: **תא**
שמי, שינוי במשנה (להלן כא): הכלב נשטל חררה – עוגה שנאפית
על גבי גחלים, ונטל הכלב את העוגה עם הגחלים והלך לגדיש –
המקום בו מונחות אלומות התבואה לאחר קצירתן, ואכל שם את
החררה והחליק את הגדיש על ידי הגחלים, הדין הוא שעל נזק
החררה שנאכלה משלם בעליו של הכלב נזק שלם כדון נזקי שן, ועל
נזק הגדיש שנשור משלם חצי נזק.
 מבררת הגמרא: **מאי טעמא** – מהו הטעם שמשלם על הגדיש חצי נזק
 בלבד, לאו – האם אין טעם משום דהוה נזקי צורות, שהרי
 אינו שורף את כל הגדיש בגופו, אלא מניח הגחלת במקום אחד, ומשם
 מתפשטת האש מכוחו לכל הגדיש.
 ותני גלח – ושינוי על כך בתוספתא, שמשלם בעל הכלב את החצי
 נזק מגופו של הכלב, כדון שור תם המשלם חצי נזק מגופו. ויש
 להוכיח מכאן, שאין הבעלים מחויב לשלם על נזקי צורות מביתו,
 אלא רק מגוף הבהמה שהזיקה.
 הגמרא מקשה על ראייה זו: **ותפסא, והרי מצינו לרבי אלעזר שחולק**
על דברי תנא קמא, וסובר שאף על נזק שריפת הגדיש חייב בעל הכלב
לשלם נזק שלם, אך גם לשיטתו אינו משלם אלא מגופו של הכלב,
ואם החיוב בזה משום צורות של רגל, יש להקשות על שיטת רבי
אלעזר, נזק שלם מגופיה מי אשכחן – האם מצינו שחייב אדם לשלם
 נזק שלם מגוף הבהמה, הלא אף לדברי סומכוס הסובר שעל נזקי
 צורות חייבים לשלם נזק שלם, מכל מקום אין התשלום מגוף הבהמה
 אלא מבית הבעלים.
אלא כגון דשני בהא בנחלת – ששינה הכלב בנזק שעשה עם הגחלת,
 וכגון שנטלה בפיו והניחה בגדיש. ולפיכך סובר תנא קמא שמשלם חצי
 נזק כדון קרן תמה, ורבי אלעזר הסובר שחייב לשלם נזק שלם, קמא

אלא בהתני צורות על הכלי ושברו, ובפלוגתא דסומכוס ורבנן
 קמפלגני, האם על נזקי צורות משלמים הבעלים נזק שלם או חצי
 נזק.
 הגמרא מנסה לפשוט את ספיקו של רבא מברייתא נוספת: **תא שמי,**
התרנגולים שהיו מחמטין ו- מנקרין) בהכל שחיה קשור בו דלי, ועל
ידי ניקורם נפסק ו- נחתרן ההכל ונשבר הדלי, משלמין הבעלים נזק
שלם. שמי מניח בתי מצינא אילין – שיש לדון את סוף המעשה
 כאילו נעשה כבר בתחילתו, ומעשה שניקרו התרנגולים את החבל
 וחתכוהו הרי זה כאילו שברו הדלי בגופם, ולפיכך חייבים נזק שלם
 כדון נזק שעושה הבהמה בגופה, ולא חצי נזק כדון צורות.
 דוחה הגמרא: **תרנא אחבל –** יש לתרגם ולפרש את דברי הברייתא
 'משלמין נזק שלם', על הנזק שגרמו לחבל בכך שחתכוהו, שזק זה
 עשאוהו בגופם, אך לגבי הנזק שבבירת הדלי יתכן שאינם משלמים
 אלא חצי נזק, ולפיכך אין להוכיח מכאן לענין ספיקו של רבא.
 מקשה הגמרא: **ותא חבל משונה הוא –** והרי דבר משונה הוא
 שתרנגולים מנקרים חבל, ואם כן יש לחייבם חצי נזק בלבד כדון
 תולדות קרן.
 ומתרת: **דמאוס בלישה –** הברייתא עוסקת באופן שהיה החבל
 מלוכלך בעיסה הדבוקה בו, שבאופן זה דרך התרנגולים לנקר החבל
 כדי לאכול העיסה, ואין זה דבר משונה.
 שבה הגמרא ומקשה: **ותא נשבר דלי קמני –** הרי בברייתא מבואר
 שנשבר הדלי על ידי שנחתך החבל, ובהכרח שכונת הברייתא
 'משלמין נזק שלם' היינו על הדלי, ואם כן יש לפשוט משם את ספיקו
 של רבא.
 ומחמת קושיא זו דוחה הגמרא את הראיה מהברייתא באופן אחר:
אלא ברייתא זו בשיטת סומכוס היא, דאמר שעל נזקי צורות נזק
שלם משלם, ולפיכך לא ניתן לפשוט את ספיקו של רבא מן הברייתא.
 מאחר שאף אם סובר סומכוס שיש לילך לפי שעת שבירת הכלי,
 ולפיכך יש לדון את שבירת הדלי כנזקי צורות, מכל מקום חייבים
 הבעלים לשלם נזק שלם, מאחר שסובר שאף על נזקי צורות יש
 לשלם נזק שלם.
 מקשה הגמרא, אי סומכוס אימא סיפא – כיצד ניתן לבאר את
 הסיפא של הברייתא, ששם נאמר שאם ניתן ממונו ו- מן הדלי שבר,
 ונפל על כלי אחר ונשברה, הדין הוא שעל הכלי הראשון ו- הדלי,
 משלם הבעלים נזק שלם כדון נזק שעושה הבהמה בגופה, ועל הכלי
 האחרון שנשבר מחמת שבר הדלי שניתן עליו משלם חצי נזק כדון
 נזקי צורות. ואי סומכוס, מי אית ליה חצי נזק – האם לדעת
 סומכוס ישלם הבעלים חצי נזק בלבד, הרי לשיטתו אף על נזקי צורות
 יש לשלם נזק שלם.
 וכי תימא דשאני ליה לסומכוס בין נזק הנעשה בכח שמשלם נזק
 שלם, לבין נזק הנעשה בכח פחו שמשלם חצי נזק, ולפיכך סובר שעל
 הדלי שנשבר מכוחה של הבהמה משלמים הבעלים נזק שלם, בעוד
 שעל הכלי שנשבר מחמת הדלי, דהיינו, מכוח כוחה של הבהמה,
 משלמים חצי נזק, אי אפשר לומר כן, ואלא הא דכעי רב אשי (להלן
 יט), מה ידא הדין בכח פחו לדעת סומכוס, האם בכח דמי ומשלם
 נזק שלם, או לאו בכח דמי ומשלם חצי נזק, תפשוט ליה מברייתא
 זו דלאו בכח דמי, שהרי על נזקי הדלי משלמים הבעלים נזק שלם,
 ועל הכלי שנשבר מחמתו רק חצי נזק.
 ומחמת קושיא זו מוכח שלא ניתן להעמיד את הברייתא כדעת
 סומכוס, **אלא לאו רבנן היא, ואם כן שמי מניח בתי מצינא**
אילין – יש להוכיח מכאן שנים לפי תחילת המעשה, ולפיכך סוברים
 חכמים שיש לדון את שבירת הדלי כנזקי גופו ולא כנזקי צורות.
 דוחה הגמרא: **אמר רב ביבי בר אבין, דקאמיל דלי מיניה מיניה.**
 דהיינו, הברייתא עוסקת באופן שדחפו התרנגולים את הדלי בגופם
 להלאה והלאה עד שנשבר. ולפיכך, אף אם יש לדון לפי שעת שבירת
 הכלי, מכל מקום הרי זה נזקי גופו ולא נזקי צורות, שהרי בגופם ממש
 שברוהו.

המשך ביאור למסכת בבא קמא ליום שבת קודש עמוד א

1 לָהּ כְּרָבִי טְרַפּוֹן, דָּאָמַר (להלן כד): מְשֻׁנָּה קָרָן – קרן תמה, שהזיקה
2 בַּחֲצֵר הַנִּיזָק, נֹזֵק שְׁלָם מְשָׁלָם הַבְעֵלִים. ולפיכך חייב בעל הכלב
3 לשלם נזק שלם על שריפת הגדיש שהיתה בחצירו של בעל הגדיש.
4 נמצא, שנחלקו התנאים בדין צרורות של קרן תמה ולא בדין נזקי
5 צרורות של רגל, ולא ניתן להוכיח האם התשלום עבור נזקי צרורות
6 של רגל הוא מגוף הבהמה דווקא, או אף מביתו של בעליה.
7 דוחה הגמרא: וְלֹא הִיא – אין הכרח לבאר את מחלוקתם של תנא
8 קמא ורבי אלעזר באופן כזה, אלא ניתן לבאר שנחלקו בדין נזקי
9 צרורות של רגל. דְּמֵאֵי טַעְמָא מוֹקְמַת לָהּ כְּרָבִי טְרַפּוֹן – מדוע
10 הוצרכנו להעמיד בנזקי קרן, ולומר שרבי אלעזר סובר כרבי טרפון,
11 מְשֻׁם נֹזֵק שְׁלָם – משום שהוקשה הדבר כיצד יתכן שלדעת רבי
12 אלעזר ישלם נזק שלם מגופו מדין צרורות של רגל, אך קושיא זו ניתן
13 ליישבה באופן אחר, שְׂרָבִי אֶלְעֶזֶר סָבַר בְּסוּמְכוּם, דָּאָמַר שעל נזקי
14 צְרוּרוֹת נֹזֵק שְׁלָם מְשָׁלָם הַבְעֵלִים, וְסָבַר לָהּ אף כְּרָבִי יְהוּדָה דָּאָמַר
15 (להלן מה): צַד תַּמּוּת בְּמִקּוּמָה עוֹמֶדֶת – דהיינו, לדעת רבי יהודה,

16 בחיוב תשלום נזק שלם עבור נזקי קרן של שור מועד ישנם שני חלקים,
17 האחד, חצי נזק של שור תם, ובחצי זה דינו כשור תם שמשלם רק
18 מגופו, והשני, חצי נזק נוסף מדין שור מועד, ואותו משלם הבעלים
19 מביתו.
20 ומאחר שרבי אלעזר סובר גם כסומכוס וגם כרבי יהודה, נמצא
21 שכאשר משלם הבעלים נזק שלם עבור נזקי צרורות של רגל כדין שור
22 מועד, עליו לשלם חצי מגוף הבהמה כדין שור תם, ואת החצי השני
23 מביתו כדין שור מועד, וְכִי קָתְנִי מְגוּפוֹ אֶצֶד תַּמּוּת – וכוונת רבי
24 אלעזר הסובר שמשלם מגוף הבהמה, היינו על החצי של צד תמות,
25 אך את החצי השני חייב הבעלים לשלם מביתו.
26 הגמרא מקשה על דחיה זו: אָמַר לִיה רַב סָמָא בְּרִיה דְּרַב אֲשִׁי
27 לְרַבִּינָא, אֵימור דְּשָׁמְעָתָ לִיה לְרַבִּי יְהוּדָה שַׁצַּד תַּמּוּת בְּמִקּוּמָה
28 עוֹמֶדֶת, דוּקָא בְּשִׁהִיָּה תָם מִתְחִילָה וְנִעְשָׂה מוּעֵד, אַבְל בְּמוּעֵד
29 מִתְחִילָתוֹ

בבא קמא דף יח עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום שבת קודש) רלה

לְחַיִּיתָ בְּנֵהוּן – די לדבר הנלמד להיות חמור כדבר המלמד, וכשם
שעל נזקי קרן ברשות הרבים אין משלמים אלא מגוף הבהמה, אף
בנזקי קרן ברשות הניזק הדין כן.
שבה הגמרא ומקשה: וְהָא רַבִּי מְרִפְּזוֹן לִית לִיה דִּי – הרי רבי טרפון
אינו סובר לכלל זה של 'דיו', שהרי קרן ברשות הרבים אינה משלמת
אלא חצי נזק, ומכל מקום לומד ממנה רבי טרפון שקרן ברשות הניזק
משלמת נזק שלם.
מתרצת הגמרא: כִּי לִית לִיה דִּי הֵיכָא דְמִפְּרִיף קָל וְחֹמֶר – רבי
טרפון אינו סובר לכלל זה של 'דיו' רק במקום שנפרך הקל וחומר
משום כך, ובגון לענין תשלום חצי נזק, שאם נאמר שקרן ברשות הניזק
אינה משלמת אלא חצי נזק כקרן ברשות הרבים, נמצא שלא הועיל
הקל וחומר מאומה, אבל הֵיכָא דְלֵא מִפְּרִיף קָל וְחֹמֶר אֵית לִיה דִּי,
ולפיכך, מאחר שהועיל הקל וחומר לחייב קרן ברשות הניזק בנזק
שלם, ניתן לומר את הכלל של 'דיו' לענין שאין משלם אלא מגופה של
הבהמה כדין נזקי שור תם.
עתה דנה הגמרא בהרחבה בספיקו של רבא שהוזכר לעיל: גּוּפָא, בְּעִי
רַבָּא, האם יש דין הַעֲדָאָה לַצְּרוּרוֹת לשלם נזק שלם, או אִין דִּין
הַעֲדָאָה לַצְּרוּרוֹת, ואף אם התירה הבהמה צרורות והזיקה שלש
פעמים אינה משלמת אלא חצי נזק.
צדדי הספק: לְקֶרֶן מְדֻמְיָן לִיה – האם יש לדמות את דין הצרורות
לדין נזקי קרן שיש בהם העדאה, שהלא דינם שווה לענין תשלום חצי
נזק, או דְלִמָּא תוֹלְדָה דְרִגְלָה הוּא – אם שמא מאחר וצרורות תולדה
של רגל הם, שהרי ניתנים כשהולכת הבהמה כדרכה, יש להשוותם
לדין נזקי רגל שאין בהם דין העדאה.
הגמרא מנסה לפשוט את ספיקו של רבא מדברי הברייתא: תָּא שְׁמַע,
הִידוּם – אם שבר התרנגול כלי על ידי רקידתו, אִינוּ מוֹעֵד – אין
משלמים בעליו נזק שלם, וְיֵשׁ אוֹמְרִים הָרִי זֶה מוֹעֵד לשלם נזק שלם.
מבררת הגמרא, הִידוּם סָלְקָא דַּעְתָּךְ – וכי תעלה על דעתך שאם רקד
התרנגול על כלי ושברו שלא ישלמו הבעלים אלא חצי נזק, הלא כך
דרכו של התרנגול לעשות ואין זה שינוי ונזקי רגל ממש הוא, אֵלֶּא
בהכרח צריכים אנו לומר שהברייתא עוסקת בְּהִידוּם וְהָתִיז – שרקד
התרנגול והתניז ברקידתו צרורות על הכלי ושברו, מָאי לָאוּ בְּנוֹן
דְּעֵבֶר תִּלְתָּא זִמְנִי – באופן שקעה התרנגול כן והזיק בהתניז צרורות
שלש פעמים, וְהָא קְמִיפְלָנִי, מָר סָבַר ו-1 יש אומרים: יֵשׁ הַעֲדָאָה
לצרורות, ולפיכך נעשה התרנגול מועד לשלם נזק שלם, וְמָר סָבַר ו-1
תנא קמא אִין הַעֲדָאָה לצרורות, ולעולם אין משלמים הבעלים אלא
חצי נזק.
דוחה הגמרא: לֹא, יתכן שהברייתא עוסקת בְּתֵד זִמְנָא – שלא הזיק
התרנגול בצרורות אלא פעם אחת, וּבְפִלּוּתָא דְסוּמְכוֹם וּרְבָנָן
קְמִיפְלָנִי – ונחלקו התנאים במחלוקת סומכוס וחכמים בדין נזקי
צרורות, האם יש לשלם עליהם נזק שלם או חצי נזק בלבד. ועל כן אין
לפשוט את ספיקו של רבא מברייתא זו.
הגמרא מנסה לפשוט את ספיקו של רבא מברייתא אחרת: תָּא שְׁמַע,
בְּהִמָּא שְׁהִיטְלָה גִלְלִים לְעִיסָה וְסִיפָהּ אוֹתָהּ וְהוֹיָקְתָהּ, ודיוק זה אינו
נעשה בגוף הבהמה אלא מכוחה, ולפיכך נידון כנזקי צרורות, רַב
יְהוּדָה אוֹמֵר מְשַׁלֵּם בעל הבהמה נֹזֵק שָׁלֵם, וְרַבִּי אֱלֶעָזָר אוֹמֵר חָצִי
נֹזֵק.
מבררת הגמרא, מָאי לָאוּ בְּנוֹן דְּעֵבֶר תִּלְתָּא זִמְנִי – שהטילה הבהמה
גללים לעיסה שלש פעמים, וְהָא קְמִיפְלָנִי, מָר ו-1 רב יהודה: סָבַר
יֵשׁ דִּין הַעֲדָאָה לצרורות, ולפיכך משלמים הבעלים נזק שלם, וְמָר ו-1
רבי אלעזר: סָבַר אִין דִּין הַעֲדָאָה לצרורות, ואינו משלם אלא חצי נזק.
דוחה הגמרא: לֹא, יתכן שנחלקו בְּתֵד זִמְנָא – שלא הטילה גללים
לעיסה אלא פעם אחת, וּבְפִלּוּתָא דְסוּמְכוֹם וּרְבָנָן קְמִיפְלָנִי –
ונחלקו במחלוקת סומכוס וחכמים בדין נזקי צרורות, האם יש לשלם
עליהם נזק שלם או חצי נזק בלבד.
מקשה הגמרא: וְהָא מְשִׁינָה הוּא – הרי בהמה המטילה גללים לעיסה
דבר משונה הוא, ותולדה של קרן היא, ואם כן אף לדעת סומכוס אין

מִי שְׁמַעְתָּ לִיה – בשור שהוא מועד מתחילתו, כגון נזקי צרורות
רגילים לדעת סומכוס, האם אף בזה שמעת שסובר רבי יהודה
שמשלמים חצי נזק מגוף הבהמה, הלא מאחר שעל צרורות אלו לא
היה מעולם דין תמות, אי אפשר לומר בהם 'צד תמות במקומה'
עומדת.
ומחמת קושיא זו מבארת הגמרא את מחלוקת התנאים באופן אחר:
אלא אם ברצונך להעמיד את מחלוקת התנאים בדין נזקי צרורות
רגילים, ולהוכיח משם שיש לשלם נזקי צרורות מגוף הבהמה, אין
להעמיד באופן שהזיק הכלב על ידי צרורות פעם אחת, אֵלֶּא כִּי קָאָמַר
רַבִּי אֱלֶעָזָר שמשלם בעל הכלב נֹזֵק שָׁלֵם מגופו משום נזקי צרורות,
בְּנוֹן דְּאֵינִיעַד – באופן שהזיק הכלב על ידי צרורות שלש פעמים
ונעשה מועד לענין נזק זה. וְהָא קְמִיפְלָנִי – ובדין זה נחלקו חכמים
ורבי אלעזר, מָר ו-1 רבי אלעזר: סָבַר יֵשׁ הַעֲדָאָה לַצְּרוּרוֹת – יש דין
מועד בנזקי צרורות, שאם עשה כן שלש פעמים משלם נזק שלם. וְמָר
ו-1 (חכמים) סָבַר אִין דִּין הַעֲדָאָה לַצְּרוּרוֹת, שהרי החיוב על נזקי
צרורות הוא משום תולדה של רגל, וכשם שאין דין העדאה בנזקי רגל,
שהרי מועדים הם מתחילתם, אף בנזקי צרורות הדין כן, ומאחר
שסוברים חכמים שיש לשלם את חצי הנזק של הצרורות מגוף
הבהמה, ניתן לפשוט מכאן את ספיקו של רבא, שכל תשלום נזקי
צרורות הוא מגוף הבהמה בלבד.
הגמרא מקשה על ספק אחר של רבא, על פי ביאור זה במחלוקת
התנאים: אֵלֶּא הָא דְבָעִי רַבָּא האם יש דין הַעֲדָאָה לַצְּרוּרוֹת או אִין
דִּין הַעֲדָאָה לַצְּרוּרוֹת, מה מקום יש לספק זה, אִי לְרַבָּנָן – אם נסתפק
לדעת חכמים, הרי נתבאר שסוברים שאִין הַעֲדָאָה לַצְּרוּרוֹת, וְאִי
לְרַבִּי אֱלֶעָזָר, הרי נתבאר שסובר שִׁישׁ הַעֲדָאָה לַצְּרוּרוֹת.
מתרצת הגמרא: אִמָּר לָךְ רַבָּא, כִּי מִיפְּעִיָא לִי לְדִידִי – ספק זה
נסתתקף: אם יש דין העדאה בצרורות, אינו אלא אֵלֶּיפָא דְרַבָּנָן
דְּפִלְגִי עֲלֵיהּ דְסוּמְכוֹם וְסוֹבְרִים שעל נזקי צרורות יש לשלם חצי נזק,
שלשיטתם יש מקום לספק, האם לאחר שהתירה הבהמה צרורות שלש
פעמים יתחייבו הבעלים לשלם נזק שלם או לא, אִמָּר לָךְ רַבָּא – אך
מחלוקת התנאים השניה כאן בדין הכלב שנטל חררה והלך לגדיש,
אינה כדעת חכמים, אלא כִּין לְרַבָּנָן כִּין לְרַבִּי אֱלֶעָזָר בְּשִׁטַּת סוּמְכוֹם
סָבִירָא לְהוּ, דְאִמָּר שעל נזקי צרורות יִנֹּק שָׁלֵם מְשַׁלֵּם בעל הבהמה,
וְיִטְעֻמָּא מָאי אָמִיר רַבָּנָן חָצִי נֹזֵק – ואם כך, מדוע סוברים חכמים
שמשלם בעל הכלב חצי נזק בלבד, דְּשִׁנִּי וְלֹא אֵינִיעַד – מאחר
שהברייתא עוסקת באופן שהזיק הכלב נזקי צרורות בשינוי, ולא עשה
כך שלש פעמים, ונמצא שחייב לשלם רק חצי נזק כדין שור תם,
וּבְפִלּוּתָא דְרַבִּי מְרִפְּזוֹן וּרְבָנָן קְמִיפְלָנִי – ונחלקו במחלוקת רבי טרפון
וחכמים בדין שור תם שנגנב ברשות הניזק, שדעת רבי אלעזר היא כרבי
טרפון הסובר שחייב בנזק שלם, ואילו דעת חכמים שדינו כשור תם
הנוגח ברשות הרבים, ואינו משלם אלא חצי נזק.
ונמצא, שיתכן לומר שלא נחלקו התנאים בדין נזקי צרורות רגילים
אלא בדין נזקי קרן, ולפיכך לא ניתן לפשוט מכאן את הספק האם יש
דין העדאה בצרורות, ואף לא ניתן לפשוט את הספק האם על נזקי
צרורות משלמים רק מגוף הבהמה או לא.
לפי ביאור זה יש ללמוד, שאף שלדעת רבי טרפון שור תם הנוגח
ברשות הניזק משלם נזק שלם כדין שור מועד, מכל מקום אינו משלם
אלא מגופו כדין שור תם. ועל כך מקשה הגמרא: אִמָּר דְשְׁמַעְתָּ לִיה
לְרַבִּי מְרִפְּזוֹן שחייב בעל השור לשלם נֹזֵק שָׁלֵם על נגיחה ברשות
הניזק, אבל מְגוּפָא מִי שְׁמַעְתָּ לִיה – האם שמעת שמשלם זאת מגוף
הבהמה, הלא מאחר שדינו כשור המועד לשלם נזק שלם, מוטל על
הבעלים לשלם הנוק מביתם.
מתרצת הגמרא: אִין – אכן כך, אף לדעת רבי טרפון אינו משלם אלא
מגופו, שהרי מְהִיכָא מְיִיתִי לָהּ – מזהיכן לומד רבי טרפון בקל וחומר
ששור תם שנגנב ברשות הניזק משלם נזק שלם, מְסָרִין מְרִשּׁוֹת הָרִבִּים
– שמאחר שקרן משלמת חצי נזק ברשות הרבים, יש להחמיר עליה
ברשות הניזק לשלם נזק שלם, ולפיכך יש לומר בזה, דִּי לָבָא מִן הָרִין

המשך ביאור למסכת בבא קמא ליום שבת קודש עמוד ב

13	כך, אלא נזקי צרורות הם.	1	צריך לשלם אלא חצי נזק בלבד כדין נזקי קרן.
14	הגמרא מנסה לפשוט את ספיקו של רבא מברייתא אחרת: תא שמע ,	2	מתרצת הגמרא: ידִּהִיק לִיה עֲלָמָא – הברייתא עוסקת באופן
15	יִתְּנִי רָמִי פֶּר יִחְזְקָאֵל, תִּרְנַגּוּל שְׁהוּשִׁיט את ראשו לְתוֹךְ אֹוִיר של	3	שכשהוצרכה הבהמה להטיל גלליה עמדה במקום צר, והעיסה היתה
16	פְּלִי זְבוּכִית, וְתִקַּע בּוֹ – קרא בקול גדול, ו שָׁבְרוּ – ונשבר הכלי	4	מונחת תחתיה שם, ולפיכך אין זה משונה שהטילה גללים לעיסה.
17	מחמת הקול, מְשַׁלֵּם בעל התרנגול נֹזֵק שְׁלָם .	5	שבה הגמרא ומקשה: אם אכן נחלקו רב יהודה ורבי אלעזר במחלוקת
18	ומאידך, מצינו דעה החולקת בזה, דאמר רב יוסף, אמרי בי רב –	6	סומכוס ורבנן, אם כן מדוע נחלקו באופן כזה שהטילה בהמה גללים
19	אמרו התלמידים בבית מדרשו של רב, שסום שְׁצַנְהָ [– השמיע קול]	7	לעיסה, וְלִימָא – שיאמר רב יהודה שהלכה פסומכוס, וְלִימָא –
20	וְחִמּוֹר שְׁנַעַר וְשִׁיבַר את הַפְּלִים על ידי הקול, מְשַׁלֵּם הבעלים חֲצִי	8	ויאמר רבי אלעזר שהלכה פרבנן .
21	נֹזֵק .	9	מתרצת הגמרא: גָּלְלִים אֶצְטְרִיכָא לִיה – ישנו חידוש באופן זה
22	מאי לאו – האם אין הם עוסקים בפגון דְּעֵבֵד תִּלְתָּא זִימְנִי – באופן	10	שהטילה גללים, סִלְקָא דְּעֵתָהּ אֲמִינָא שהואיל ובתֵּר גּוֹפִיָּה גְרִירִין –
23	שעשו כן והזיקו בקולותיהם שלש פעמים,	11	מאחר שהגללים יוצאים מגוף הבהמה, פְּגוּפִיָּה דְּמִי , ולפיכך יש לדון
		12	את נזקי העיסה כנזקי גופה ולא כנזקי צרורות, קָא מְשַׁמַּע לָן שאין זה